

De Broedplaats van de Toekomst!

Hoe behouden we broedplaatsen als katalysator van onze stad?

Leeswijzer:

Bij dit verslag horen de presentaties met toelichting. [In blauw de paginanummers.](#)

Onderaan het verslag vindt u een lijst met actiepunten.

De sessie is hier terug te kijken: <https://www.youtube.com/watch?v=r2bHluc t 8>

Verslag: Ditte Veerman, Vlieghe media

Technische Sessie Broedplaatsen voor de gemeenteraad en andere betrokkenen

30 augustus 2021

Georganiseerd door Belangengroep Broedplaatsondernemers Metropoolregio Amsterdam

Vorbij de poorten

Hoe houden we de metropoolregio Amsterdam krachtig, creatief en sterk? Door broedplaatsen te behouden en uit te breiden, is het antwoord van de initiatiefnemers van de sessie 'De Broedplaats van de Toekomst!' Deze vond plaats op 30 augustus in Boost in Amsterdam. Er waren zo'n dertig mensen aanwezig; ambtenaren, politici, initiatiefnemers van broedplaatsen en mensen van verschillende belangenorganisaties. Zij kregen in een aantal 'technische' presentaties het brede spectrum van de Amsterdamse broedplaatsen voorgeschoteld. Aan de orde kwam onder meer wat broedplaatsen zijn, wat ze betekenen voor de samenleving, wat de financiële opbrengst is, wat het politieke beleid is en wat het effect van de aangekondigde bezuinigingen zal zijn.

De grote vraag die na de presentaties naar voren komt, is: hoe krijgen we het belang van de broedplaatsen tussen de oren van de gemeenteraadsleden, zodat zij dit straks ook meenemen in hun verkiezingsprogramma?

De presentaties

Hay Schoolmeesters van BOMRA en De Verademing, "ik ben de donkere wolk", licht de harde cijfers toe. Wat zijn de effecten van de voorgenomen bezuiniging? Deze Collegeperiode 3,4 miljoen bezuiniging, volgende collegeperiode vooralsnog geen budget, dat betekent dat we 43 van de 69 broedplaatsen verliezen, waarvan de meeste in bezit van Gemeentelijk Vastgoed (GV). Van 170.509 m2 in 2021 naar 71.617 m2 in 2026, een verlies van 2800 werkplekken, nog los van de andere negatieve effecten op het terrein van sociale cohesie, programmering, onderwijs, economie. [\[pag 2-17\]](#)

Welke dilemma's liggen hieronder? De voor broedplaatsen te hoge kostprijsdekkende huur (KPDH) kortlopende contracten, de praktijk van moties die niet worden opgevolgd en het ontbreken van een integrale visie op de rol en waarde van Broedplaatsen. [\[pag 33-49\]](#)

Simon van Dommelen, initiatiefnemer van Leegstandsoplossers Amsterdam (LOLA) kan hierover als geen ander meepraten. LOLA heeft broedplaatsen van tussen 1 en 3 jaar met naast creatieven vooral veel buurtinitiatief en programmering. "We scoren op 14 van de 17 Sustainable development Goals. Daarmee vullen we een belangrijke lacune en voorkomen leegstand; publiek vastgoed moet je publiek benutten. En het kost de gemeente bijna niks." Simon licht toe waardoor het lopende leegstandsbeleid niet strookt met de werkelijkheid (o.a. verwachte leegstandsduur). Ook is er oneerlijke concurrentie door commerciële antikraakbureaus op gebied van vergunningen, KPDH, energiekosten en de onheuse voorrang bij GV voor commerciële partijen. "Feitelijk worden we gestraft voor de maatschappelijke toegevoegde waarde die we bieden." Simon roept de raad op vinger aan de pols te houden bij de aanbesteding voor het leegstandsbeheer die momenteel loopt. Er zou maatschappelijke invulling kunnen worden afgedwongen zoals in Utrecht gebeurt. Hij eindigt met enkele schrijnende voorbeelden van leegstaande gebouwen waar het flink mis gaat, zoals de leegstaande verdiepingen boven de Modestraat in Noord. [pag 18-32]

Liesbeth van Walsum heeft met Rebel Group een methodiek ontwikkelt om de meerwaarde van creatieve bedrijfshuisvesting te kwantificeren. Gesprekspartners hierin zijn de gemeente, o.a. afdeling Vastgoed, corporaties en zorginstellingen en commerciële vastgoedeigenaren. Centraal staat de 'ladder der bekostiging' waarmee je de bestedingsimpuls en economische effecten (waardecreatie) van broedplaatsen berekent. In geval van Broedplaats Lely in Nieuw-West komt dat er op uit dat elke in het vastgoed geïnvesteerde euro t.b.v. het huisvesten van creatieve bedrijven €30 genereert aan extra bestedingen en waarde-creatie. [pag 50-63]

MAEX helpt organisaties impact te maken, meten en managen. Sébastien Duchène van MAEX laat zien hoe de Social Handprint is opgebouwd met Sustainable development Goals (SDG's). Initiatieven zoals broedplaatsen vullen deze handprint met hun info, van werken met vrijwilligers tot inkoop van groene stroom. Het geeft de gemeente inzicht in de gemeenschappelijke impact van Amsterdamse broedplaatsen. "Opvallend bij broedplaatsen is dat ze op het hele spectrum van SDG's waarde bieden. Het pelt mooi de sociale, economische en ecologische effecten van een initiatief af." De waarde kan ook worden gekapitaliseerd, zo levert LOLA maar liefst € 3.070.000 op aan maatschappelijke waarde. [pag 64-70]

Het is inmiddels wel duidelijk dat broedplaatsen veel meer aan de stad bieden dan werkplekken voor kunstenaars. Karien van Assendelft van broedplaats Tugela85 pleit dan ook voor de broedplaats van de toekomst: plekken voor kunst en cultuur, stedelijke ontwikkeling, onderwijs, sociaal maatschappelijke activiteiten en ondernemerschapontwikkeling. Dat gebeurt al maar moet door beleid gesteund worden. Duurzamer en integraal zijn de sleutelwoorden. Hiervoor is hard nodig dat de gemeente bijdraagt vanuit de vijf domeinen, in budget maar ook faciliterend. Er zijn meer m2 nodig, en dat kan met slim gedeeld gebruik van maatschappelijk vastgoed. Broedplaatsontwikkelaars (rijp en groen) horen aan tafel bij gebiedsontwikkeling. En de bezuiniging moet natuurlijk worden terug gedraaid. Zie ook Karien's opinieartikel in Het Parool. <https://www.parool.nl/columns-opinie/opinie-zo-zonde-herzie-bezuinigen-op-broedplaatsen~ba8ad395/> [pag 71-77]

Isis van der Wel spreekt namens de CAWA en de Kunstraad. Beide belangrijke partners adviseren de bezuiniging terug te draaien en een groter bedrag beschikbaar te stellen. Bij CAWA valt op dat creatieven steeds meer een breder scala aan maatschappelijke terreinen bestrijken en daarmee een grote waarde zijn voor de stad. "Zoals Einstein als zei: we kunnen de problemen van vandaag niet oplossen met dezelfde denkwijze als ten tijde van het ontstaan van deze problemen. In broedplaatsen vindt een continu experiment plaats waarbij niet alleen nieuwe manieren worden onderzocht om innovatie op het gebied van kunst en cultuur te bereiken, maar ook antwoorden worden gevonden op hedendaagse sociaal maatschappelijke vraagstukken. Wij mogen als stad deze belangrijke interdisciplinaire trefpunten van de zogenaamde samenleving nooit kwijtraken." [pag 78-83]

De Discussie

Insteek

Frederique Olthuis (Bij1) en Anke Bakker (Partij voor de Dieren) stellen dat ze het belang van de broedplaatsen zonder meer inzien. Andere partijen hebben mogelijk behoefte aan cijfers. Moderator Jaap Schoufour vermoedt dat bilateraal overleg met fracties zinnig kan zijn. De insteek kan dan worden afgestemd op de kleur van de betreffende partij. Lucas Hendricks (A-Lab) had onlangs contact met een gemeenteraadslid van de VVD over het broedplaatsenbeleid, en Jaap vraagt hem of hij zijn verhaal toegesneden heeft op ondernemerschap. Lucas zegt dat hij vooral merkt dat er een heel stereotype beeld over broedplaatsen bestaat. Dat beeld heeft hij wel kunnen bijstellen, door het onder andere over ondernemerschap te hebben. En cijfers zijn weliswaar belangrijk, maar het verhaal met een beeld er bij is de beste combinatie, vindt hij. Hij zal ook meer politieke partijen uitnodigen om dat over te brengen.

Wanneer ruimte voor broedplaatsen beleidsmatig in orde is, kunnen directies met verschillende gezichtspunten voor problemen zorgen, zegt Karien van Assendelft. Dan ben je zo een half jaar verder in je tweejarige contract. Niemand bedoelt het slecht, denkt ze, maar het is wel een stuitend probleem. Jaap vraagt of Thessa Sijderius daar iets over kan zeggen. Zij is projectleider bij de gemeente Amsterdam voor de RIMI, een nieuwe regeling voor integraal maatschappelijk initiatief, tussen alle directies en beleidsterreinen door. Thessa vertelt dat de regeling nog heel nieuw is, maar het bevalt nu al heel goed om mensen uit verschillende beleidsterreinen bij elkaar te zetten. Dat is niet alleen interessant voor de buitenwereld, maar ook voor die mensen zelf. Karien vraagt of er dingen geleerd worden van Bureau Broedplaatsen – een vrij excentriek buitenbeentje in het ambtelijk apparaat, waar met incidenteel geld dingen mogen worden uitprobeerde. Thessa zegt dat dat zeker de bedoeling is. Er mogen zelfs dingen mislukken.

Beleid

Martijn Braamhaar (Programmamanager Bureau Broedplaatsen van de gemeente Amsterdam) vertelt dat beleid vaak duidelijk en specifiek moet zijn. Als zich dan iets aandient dat daar niet helemaal in past – wat bij broedplaatsen vaak het geval is – kan dat lastig zijn. Voor een slagvaardige organisatie is niet alleen goed beleid met ruimte nodig, maar ook vertrouwen in de ambtenaren. Ambtenaren die inzien, als ze met betrokkenen in gesprek gaan, dat iets zéker bij de broedplaatsen hoort. Er is een koord waarop constant gedanst wordt door de raad, het college en ambtenaren. “Als er geen goed broedplaatsenbeleid is, verdwijnt alles.”

Simon van LOLA vindt dat er vaak alleen vanuit beleidsdoelen wordt geredeneerd, en niet vanuit maatschappelijk belang. Zelfs als binnen die beleidsdoelen het woord ‘maatschappelijk’ veelvuldig voorkomt. Dat kan zeer frustrerende resultaten opleveren, die weinig met dienstverleners aan de samenleving te maken hebben.

Daniëlle Wanders (Praktijkbureau) maakt zich zorgen over de vele kunstenaars die de stad verlaten. Daar wordt het heel dood van. De broedplaatsen zijn dus ook heel belangrijk om als kweekvijver te behouden.

Mobiliseren

Jaap vraagt hoe alle ervaringen en deskundigheid gemobiliseerd kunnen worden om het broedplaatsbeleid te verbeteren. Volgens Martijn is dat precies wat deze bijeenkomst aan het doen is. Natuurlijk wordt beleid aan de beleidstafels geschreven, maar wat je moet doen is keer op keer de waarde van de broedplaatsen laten zien. Aan de poorten blijven rammelen. Maar we willen *voorbij* die

poorten komen, zegt Jaap. En de goede poort hebben, vult Simon aan. Gemeentelijk Vastgoed (GV) zit hier niet aan tafel, en dat zou enorm schelen.

Joekenel van der Pijl (Expeditie Vrije Ruimte gemeente Amsterdam) zegt dat er al beleid vrije ruimte is. Initiatieven die zonder al te veel bureaucratische rompslomp kunnen bloeien in de stad. Wij zijn dit jaar aan het uitvinden hoe we panden, maar ook plekken buiten, beschikbaar kunnen maken, vertelt ze. Er wordt keihard gewerkt om dat van binnenuit mogelijk te maken. Joekenel: "Vrije ruimte is op reis om beleid te maken, het is heel belangrijk dat de politiek dat stut."

Karien vindt sleutelfiguren heel belangrijk. Jarenlang hadden maatschappelijke initiatieven een vast aanspreekpunt bij gemeentelijk vastgoed. Ze was streng en recht van leer, maar ging wel het gesprek aan en liet zich overtuigen door argumenten. Nu is er, voor zover ze weet, niet zo iemand bij de gemeente.

Zafer Yurdakul (Urban Resort) zegt dat er vandaag een paar politieke partijen niet aanwezig zijn. Dat zal geen onwil zijn, maar het is wel belangrijk dat de initiatiefgroep alle inzichten als het ware gaat bezorgen. Alles goed moet uitleggen. Gelukkig is GroenLinks met een initiatiefvoorstel voor broedplaatsen bezig. We moeten alles goed oppakken en verder brengen, vindt hij. Dat vindt Jaap mooie slotwoorden.

Nawoord vanuit het publiek: "Nu begint het gesprek pas echt. Over wat is het beleid en wat is je visie."

Actiepunten

Urgente aanpassingen lopend beleid

- GV KPDH / korte termijn contracten
- Aanbestedingstender leegstandsbeheer
- Regelgeving en vergunningen
- Broedplaatsenbeleid: richting multidisciplinaire benadering

Toekomstige beleidsrichting

- Integralere broedplaatsen met budget vanuit meerdere directies
- Kunst en Cultuur blijft belangrijke pijler maar ook bredere programmering aanmoedigen door beleid en budget
- 40% CAWA, 40% maatschappelijk, 20% commercieel

Onerlijke concurrentie in regelgeving

- Partij als LOLA (Leegstandsoplossers Amsterdam) die iets terug doet voor de stad moet wel energierekening betalen en commerciële leegstandsbeheer niet.
- Anti kraak bedrijven hoeven geen vergunningen aan te vragen, LOLA wel.

Belang van ambtelijke sleutelpartners

- Aanspreekpunt met mandaat en expertise

Communicatie over Broedplaats van de toekomst

- Er is behoefte aan informatie in een combinatie van cijfers, verhalen en beelden.
- Tijd voor nieuwe naam? Isis van der Wel (CAWA en Kunstraad): "Zijn het niet eigenlijk bloeiplaatsen?"